

УДК 621.039

В. Стручок

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

НОВІТНІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ ЦИВІЛЬНИМ ЗАХИСТОМ У ВОЄННИЙ ЧАС

V. Struchok

NEW APPROACHES TO CIVIL DEFENSE MANAGEMENT IN WARTIME

2 жовтня 2012 року Верховною Радою України було прийнято Кодекс цивільного захисту України (далі - Кодекс), яким шляхом кодифікації було зведено у єдину систему, звід усі діючі до цього часу закони України у сфері цивільного захисту. На даний час Кодекс є основним інструментом управління єдиною державною системою цивільного захисту (ЄДС ЦЗ) України під час надзвичайних ситуацій (НС).

В час, коли Україна зазнає повномасштабної агресії з боку Російської федерації, відбувається трансформація Кодексу цивільного захисту України відповідно до нових викликів, нових вимог воєнного часу.

Проаналізуємо внесені до Кодексу зміни на предмет спроможності їх забезпечити управління під час НС воєнного часу, яка має місце в Україні.

Зокрема, характерним для воєнного часу є виникнення епідемій, як наслідок різкого погіршення якості життя населення. Тому у Кодексі значно розширено на більш складні випадки і універсалізовано термін «епідемія». Якщо раніше епідемія – масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території за короткий проміжок часу, то зараз епідемія – це виникнення на певній території за певний проміжок часу випадків інфекційної або неінфекційної хвороби, специфічної поведінки, пов'язаної із здоров'ям, або інших подій, пов'язаних із здоров'ям, які перевищують середні багаторічні показники або достовірно перевищують нормальне очікування за відомими або невідомими раніше критеріями та впливають або мають тенденцію до одночасного впливу на непропорційно велику кількість людей у межах населення території. Кількість випадків, що свідчать про наявність епідемії, залежить від збудника, чисельності та типу населення, яке зазнало впливу, попереднього досвіду чи відсутності контакту з хворобою, часу та місця виникнення (Кодекс цивільного захисту України, 2012).

Введено нові терміни «ланка територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» та «субланка ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту», що посилює заходи цивільного захисту на території держави, наближає їх аж до підприємств, установ та організацій на території міст, районів, територіальних громад. Визначено, що ланка - це є організаційна сукупність органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, відповідних суб'єктів господарювання, які виконують завдання цивільного захисту на території районів, районів у містах Києві та Севастополі, міських територіальних громад, адміністративними центрами яких є обласні центри. А також субланка ланки - організаційна сукупність органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, відповідних суб'єктів господарювання, які виконують завдання цивільного захисту на території міської, селищної, сільської територіальної громади (Кодекс цивільного захисту України, 2012).

Поява нового базового терміну «органи управління цивільного захисту», які визначено як органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчі органи міських, районних у містах (у разі їх створення), селищних та сільських рад, керівні органи підприємств, установ та організацій, а також їх структурні підрозділи (посадові особи), призначені для здійснення безпосереднього керівництва

діяльністю у сфері цивільного захисту відповідно до компетенції.

Відповідно до реалій воєнного часу, зокрема, нанесення населенню внаслідок бомбардувань великих матеріальних збитків, розширено поняття «постраждалий внаслідок надзвичайної ситуації». Тепер це особа, якій заподіяно фізичну та/або матеріальну шкоду внаслідок надзвичайної ситуації, а не тільки здоров'ю, як було раніше.

Ключову статтю 8 Кодексу «Єдина державна система цивільного захисту» доповнено частиною 4. Додатковими завданнями ЄДС ЦЗ в особливий період, зокрема, у період дії воєнного стану (26 завдань) та у відбудовний період (6 завдань).

Посилено роботу центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування щодо забезпечення працівників, населення на підвідомчій території засобами колективного захисту, тобто захисними спорудами цивільного захисту. Зокрема, до організації виконання вимог законодавства щодо створення, використання, утримання, експлуатації та реконструкції фонду захисних споруд цивільного захисту; визначення спільно з органами місцевого самоврядування загальної потреби в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту, необхідних для укриття всіх категорій населення за місцем роботи та за місцем проживання, а також інших категорій населення за місцем тимчасового перебування, у порядку, встановленому законодавством, та шляхів її забезпечення; планування та організація роботи із забезпечення потреб в укритті населення шляхом будівництва захисних споруд цивільного захисту, споруд подвійного призначення та виготовлення (монтажу) первинних (мобільних) і облаштування найпростіших укриттів, а також (у разі потреби) відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту.

В цілому проаналізовані ключові зміни, внесені у Кодекс, сприяють підвищенню якості та повноти проведення заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям воєнного часу, ліквідації їх наслідків, забезпечення захисту населення і територій від зазначених надзвичайних ситуацій.

Література

1. Кодекс цивільного захисту України 2012, №5403-VI (2012). Отримано з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.